

Öğrencilerin Güzel Sanatlar Liselerine Yönlendirilmesi Süreçlerinde Yaşanan Problemlerin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi*¹

Mehmet Özkan² Özlem Akın Şişman³

Makale Bilgisi

DOI:
10.29329/jirte.2021.342.4

Makale Geçmişi:

Alındı: 22/02/2021
Düzeltilme: 20/03/2021
Kabul: 15/04/2021

Tür: Araştırma

Anahtar Sözcükler

Müzik eğitimi
Mesleki müzik eğitimi
Güzel Sanatlar Lisesi
Öğretmen görüşleri
Öğrenci görüşleri

Özet

Bu araştırmanın amacı, ülkemizde güzel sanatlar eğitimi alanında oldukça önemli bir işlevi olan Güzel Sanatlar Liselerine öğrenci yönlendirme sürecinde, öğrenci ve öğretmen açısından karşılaşılan problemleri ortaya koymaktır. Tarama modelinin benimsendiği çalışmanın örneklemini 2018-2019 öğretim yılında, Uşak ili merkez ilçesindeki 23 devlet ortaokulunda eğitimine devam eden 510 öğrenciyle birlikte, bu okullarda eğitim vermekte olan 23 müzik öğretmenini oluşturmaktadır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler ve bağımsız gruplar için t-testinden yararlanılmıştır. Bulgular doğrultusunda, müzik öğretmenlerinin yetenekli öğrencilerin aileleriyle iş birliğinin az olması ve bu ailelerin Güzel Sanatlar Liselerini saygın bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğini tercih edilebilecek bir meslek olarak görmesi ve Güzel Sanatlar Liseleri hakkında bilgi ve ilgi düzeylerinin fazla olmasına karşın; Liselere Giriş Sınavında sorumlu oldukları dersleri, müzik dersinden daha öncelikli derecede buldukları ikilemi ortaya çıkıştır. Ayrıca müzik öğretmenlerinin bu kurumlar hakkında öğrencileri yeterli düzeyde bilgilendirmediği, bu kurumların varlığı, işleyişi ve giriş sınavları konularında öğrencilerin kendi imkânlarıyla bilgiler edindiği sonucuna ulaşılmıştır.

Teachers' and Students' Viewpoints on Challenges Encountered in Guiding Students to Fine Arts High Schools

Article Info

DOI:
10.29329/jirte.2021.342.4

Article History:

Received: 22/02/2021
Revised: 20/03/2021
Accepted: 15/04/2021

Type: Research

Keywords

Music education
Vocational music
education
High School of Fine Arts
Teacher opinions
Student opinions

Abstract

This research has been designed with the aim of identifying the problems encountered in the process of guiding students to High School of Fine Arts, which have a very important function in the field of fine arts education in our country, from the perspective of students and teachers. The participants of the study, in which the survey research design was employed, consists of 510 students who continue their education in 23 public secondary schools in the Central District of Uşak province in the 2018-2019 academic year, as well as 23 music teachers who teach in these schools. Descriptive statistics and t-test for independent groups were used to analyze the data. According to the results of the study, it was found that music teachers had little cooperation with the families of talented students, and these families did not consider High School of Fine Arts respectable. Although students see the profession of music teaching as a profession that can be practised, and their level of knowledge and interest in High School of Fine Arts is high; a quandary has emerged that they find the courses they are responsible for the High School Entrance Exam to be higher priority than the music lesson. Furthermore, it was concluded that music teachers did not adequately inform students about these institutions, and that students obtained information through their own means.

Atıf: Özkan, M. ve Akın-Şişman, Ö. (2021). Öğrencilerin güzel sanatlar liselerine yönlendirilmesi süreçlerinde yaşanan problemlerin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi. *Öğretmen Eğitiminde Yenilikçi Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 55-74. 10.29329/jirte.2021.342.4

*Birinci yazarın, ikinci yazarın danışmanlığında yürüttüğü yüksek lisans tezinden üretilmiştir. [It was derived from the first author's MA dissertation completed under the supervision of second author.]

¹ Bu araştırmanın verileri Uşak İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 93282220-302.08.01 (16.04.2019) sayılı izniyle 2019 yılı içerisinde toplanmıştır [Research permission no. 93282220-302.08.01 (16.04.2019) was obtained by National Education Directorate of Uşak Province].

² Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye, mehmetozkann@windowslive.com

³ Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, GSEB Müzik Öğretmenliği ABD, Türkiye, oakin@pau.edu.tr

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

In this study, it was tried to determine the problems encountered in the process of guiding students to High School of Fine Arts (HSFA) from the perspective of students and teachers. Both the teacher and the family have a great responsibility in discovering the student's talent. This responsibility of music teachers which is to recognize the students' level of knowledge and interest in the field of music and to act in cooperation with the family and school will undoubtedly lead to more positive results. Moreover, it is a fact that the pressure on the students under the responsibility of the High School Entrance Exam and the attitude of his family towards art schools are effective in guiding talented students to a high school in accordance with their abilities. From this point of view, the aim of this research is to identify the problems in guiding students to High School of Fine Arts and to prepare a solution proposal for the question of how to increase the number of applications of more equipped and talented students to these high schools. Within the framework of the general purpose of the study, the research questions that the study addressed are:

- What is the knowledge level of 8th grade students about the High School of Fine Arts?
- What are the interest levels of 8th grade students about the High School of Fine Arts?
- What is the effect of the High School Entrance Exam on the problems encountered in guiding the 8th grade students to High School of Fine Arts?
- What is the impact of the family on the problems experienced in the 8th grade students in the orientation of students to High School of Fine Arts?
- In the problems encountered in guiding 8th grade students to High School of Fine Arts, are there significant differences in knowledge, interest, High School Entrance Exam and family factors according to gender?
- In the problems encountered in guiding 8th grade students to High School of Fine Arts, are there significant differences in knowledge, interest, High School Entrance Exam and family factors according to playing an instrument?
- How do secondary school music teachers collaborate with 'school, administration and parents' when directing students to High School of Fine Arts?
- What are the views of secondary school music teachers regarding the problems in guiding students to High School of Fine Arts?

Method

The survey research design was employed in the current study. The population of the study consists of 8th grade students who continue their education in state secondary schools in Uşak province in the 2018-2019 academic year and music teachers who teach in these state schools. The participants of the study were 510 students who continue their education in 23 public secondary schools in the Central District of Uşak province in the 2018-2019 academic year, as well as 23 music teachers who teach in these schools. Two different questionnaires were designed with the support of expert opinions in order to determine the problems encountered in guiding students to High School of Fine Arts. These questionnaires contain two parts, the first part of the questionnaires includes the demographic information about the teachers and students participating in the study, and the second part includes questions designed in 5-Likert type.

As a result of 'exploratory Factor Analysis' conducted with data from the results of the student survey, it was revealed that 19 items can be studied under four dimensions. These factors were determined in four dimensions as knowledge, interest, High School Entrance Exam, and family influence, which were found to be related to student sub-problems. In order for the factor pattern to emerge in the correct way, it was decided to accept the factor load value as a minimum of 0.40. As a result of the factor analysis, a total of six items, two from the interest factor, two from the High School Entrance Exam factor, and two from the family effect factor, were excluded from the study because they were under .40 factor load. Each of these four sub-dimensions has been given names in accordance with its consistency. In the first sub-dimension items, the name "Information" was given because the information effect was measured in directing students to High School of Fine Arts. Since

there are items in the second sub-dimension to determine the interest of the students about the High School of Fine Arts, the second sub-dimension is named "Interest". In the third sub-dimension, the name "LGS" was given because there were items to measure the effect of High School Entrance Exam on guiding students to High School of Fine Arts. The items in the fourth and last sub-dimensions are named as "Family" because they try to determine the effect of the family on guiding students to High School of Fine Arts. The results of the data obtained through the questionnaire were tabulated as frequency (f), percentage (%) and mean (\bar{X}). In addition, t-test was applied to unrelated samples in order to determine whether the factors of knowledge, interest, LGS and family in the four sub-dimensions of the student questionnaire differ significantly according to gender or instrument playing.

Results

In the context of the first sub-problem of the study, it is inevitable that students have knowledge about how the exam is conducted, what is asked in the exam, how they are taught, but do not know which professional groups they can work in after their graduation, creating a bias against High school of Fine Arts at a time when future concerns have just begun. Here, the music teacher again has the greatest responsibility for informing students about these high schools. According to the results of the study, music teachers are insufficient to provide students with information about the High School of Fine Arts. It was concluded that the students accessed information about these high schools by their own means as a result of their interest and curiosity, and they searched about the functioning of these institutions through the internet and other sources of information.

Although students are interested in High School of Fine Arts, it is clear that they are trying to access information about these schools. Besides, the fact that students see the profession of music teaching as a profession that can be chosen is an indicator of how high their interest level is. However, since they find lessons, such as a music that they are not responsible for on the LGS, more trivial than those lessons they are responsible for on LGS and they see no pressure from their parents regarding the choice of high school though, the lack of student orientation to high school of Fine Arts poses a dilemma between these findings. This can be explained as follows, children perceive music lesson only as a hobby since the beginning of education, also the imposition that evaluation of success criteria is only possible with success in main discipline courses and prevent students turning to the areas they are interested in and prevent the students choosing them as a profession. Sivrikaya (2010) asserts that in parallel with Howard Gardner's theory of multiple intelligence, not only those who are numerically and verbally successful but also those who can manifest and express themselves in the fields of painting, sports, dance, communication and music are also intelligent. Sivrikaya emphasized that the learning-teaching process will become more efficient if educators can look at it from this point of view and accept the idea that each person is different (Sivrikaya, 2010).

Discussion and Conclusion

It is a pessimistic situation that 392 (76.9%) of 510 students participating in the questionnaire do not play any instrument and ignore an individual activity such as playing an instrument as a result of LGS anxiety. Yazıcı (2017) in his article named "the effect of music on the human brain", stated that as a result of neurological findings, dealing with music both improves a person's social skills in society and also music triggers the effect of learning and remembering by activating the right and left parts of the brain. Music activates the right part of the brain, while words that the child reads or sings aloud activate the left part. It has been stated that this can increase the learning potential at least five times (Yazıcı, 2017). It is concluded that musical activities are not an obstacle for students to prepare for the exam, and they are particularly a supportive factor for their cognitive development. In line with the student's interests and abilities, participating in different activities in the period when the self-discovery has just begun will develop the ability to play an active role in activities, to know himself well and to express himself well. A student who has a well-prepared musical education is individuals who are self-confident in a group, can take part in group activities, face their own problems and need to be successful. In the findings, it is seen that the family effect is less in the problems experienced in directing students who attend an instrument course to a high school in line with their abilities. At the same time, the imposition that success can only come from certain branches throughout their lives on students and

their families may pose a problem in guiding students with talent in the field of music. It is one of the mistakes that families make in guiding their children in choosing a profession, seeing their children as a means of advancing to a class that they see as higher than their social status, and forcing the child to an area where the child is not capable and willing (Razon, 1983).

As a result of the questionnaire applied to music teachers, it is seen that music teachers gave positive feedback to the judgment that I can easily recommend the profession of music teaching to students in terms of financial and moral benefits. Moreover, the positive answers of the majority of the teachers to the statement that I can easily recommend the High School of Fine Arts in their province to my students in terms of education is an indication that it will not cause negative situations in directing students to High School of Fine Arts and naturally to the profession of music teaching.

The first source that students need to learn about the music departments in High School of Fine Arts is the music teacher. Music teachers can provide information about the High School of Fine Arts in the remaining time of the music lesson or out of the school time. However, it is necessary for both the student and the teacher to create a competence called "he can recognize the institutions that provide vocational music education" within the music lesson curriculum. Additionally, in the unit related to this competence in the music textbook, detailed information about which universities can be attended after graduation from the High School of Fine Arts and in which occupational groups the graduates of universities can work in should be given to the students.

GİRİŞ

Müziğin insan yaşamındaki bireysel işlevi, bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezışsel olarak müziğin etkisinde kalınması halinde, dengesi yerinde, sağlıklı, başarılı ve mutlu bireyler ortaya çıkarması olarak açıklanabilir (Uçan, 2018). Birey müziğin kendine kattığı bilişsel, duyuşsal ve devinişsel faydalar sayesinde Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin en üstünde yer alır. Kendini tanıyan, kendine güvenen, kendini kanıtlayan, kısacası kendini gerçekleştiren bireylerdir. Müzik aynı zamanda, toplum arasında bireylerin ilişkilerini düzenleyip dayanışma yaratan, belli değerler arasında kaynaşmayı ve paylaşmayı sağlayan bir etkidir. Müzik ve müzik eğitiminin kalitesi, toplumların refah ve gelişmişlik düzeyiyle doğru orantılı bir olgudur (Erdal, 2007). Öğrencide istenilen müziksel davranışı müzik eğitimi sayesinde kazandırılabilir. Günümüzde kaliteli bir müzik eğitiminin bireyler ve toplumlar üzerindeki faydaları tüm dünya üzerinde kabul görmüş bir gerçektir. Kaliteli bir müzik eğitimi alan kişilerin bilişsel anlamda kendini iyi ifade edebilen, konsantrasyonu gelişkin, sosyal anlamda özgüveni yerinde, çevresine duyarlı, doğayı ve insanı seven estetik bireyler olması muhtemeldir. Müziğin ve müzik eğitiminin bireyler üzerinde bu denli önemli olduğu günümüzde, iyi planlanmış bir eğitim politikası olması kesin bir ihtiyaçtır. İyi planlanmış müzik eğitimi için gerekli olan fiziki ihtiyaçlar ve öğretim planıyla birlikte öğretim sürecini iyi düzenleyen, uygulayan ve yöneten profesyonel bir eğitmenin de olması gerekmektedir. Müzik eğitiminde öğretmenin rolüne yönelik Akbulut'un (2006) görüşleri şu şekildedir:

Bireye kendi yaşantısı yoluyla istendik müziksel davranış kazandırmada birinci derecede rol oynayan özne, müzik öğretmenidir. Müzik öğretmenin kişisel nitelikleri öğrencinin müzik dersine, okula ve müzik öğretmenine karşı geliştireceği tutumun yönünü belirleyecektir. Bu kişisel niteliklerden bazıları hoşgörölü olma, sabırlı olma, açık fikirli olma, anlayışlı olma, cesaretlendirici olma, destekleyici ve sorun çözücü olma, güvenilir olma, güler yüzlü olma, şakacı olma, yeniliklere açık olmadır. Bu özelliklerin. İstendik yönde sergilenmesi, okulda olumlu bir atmosferin yaratılmasına, sınıfta uygun bir eğitim ortamının oluşmasına ve dersin daha verimli olmasına neden olacaktır (s. 3).

Müziğin mesleksi eğitimi, müziğin bütünü veya belli bir dalını meslek olarak sürdürmek isteyen kişilere göre olup, onlara müzik alanındaki mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı, amaçlar (Uçan, 2018). İlkokul ve ortaokul seviyesinde kaliteli bir genel müzik eğitimi alan öğrencinin kendi yetenek ve ilgisini keşfedip, bilinçlenmesinin ardından müziği mesleki bir seçim olarak görmeye başlamasıyla; müzik sanatçılığı, müzik eğitimciliği, müzik bilimciliği ve müzik teknoloji bilimleri gibi bölümleri kendine hedef belirleyecektir. Bu hedef doğrultusunda çocukların yetenek ve kapasitesinin belirlenmesinde yine müzik öğretmenin rolü büyüktür. Müzik eğitimcisinin, öğrencilerin keşfedilen müzik yeteneği doğrultusunda yönlendirilmesindeki oynadığı önemli rol, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarının mezun kalitesiyle de doğrudan ilgilidir. İlk ve ortaokul düzeyinde iyi bir temel müzik eğitimi alan, kendi yetenek ve becerisini keşfeden öğrencinin bu kurumlara başvurup, yerleşmesiyle kaliteli mezun öğrenci miktarını olumlu yönde etkileyip arttıracaktır (Kuzgun, 2019).

Öğrenciler müziksel yeteneğini keşfedip müziği meslek olarak devam ettirmek istediklerinde, mesleki müzik eğitimi veren kurumlara yönelmesi muhtemeldir. Güzel Sanatlar Liseleri (GSL), öğrencilere ilgili sanat dalı hakkında gerekli beceri ve bilgileri öğretme amacıyla olup güzel sanatlar alanında kendi dalında mesleki olarak hâkim ve donanımlı insanlar yetiştirmeyi hedefleyen kurumlardır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Türkiye'nin birçok ilinde bulunan 82 GSL, hem yaşadığı illerde olması ya da yaşadığı illere yakın olması bakımından bu öğrencilerin yeteneklerini geliştirip müziği bir meslek olarak devam ettirebilecekleri kurum tercihlerinin başında yer almaktadır. GSL'leri müzik alanında iyi yetişmiş sanatçı bilincine sahip, kendi alanında bilgi ve becerilerle donanmış, kültürel olarak donanımlı bireyler yetiştirip o bireyleri eğitim aldığı alandaki üniversitelere hazırlamak ve yönlendirmek amacını üstlenmiş kurumlardır (Albuz, 1996). Türkiye'de bulunan GSL'lerden mezun olmaya hak kazanan öğrencilerin büyük çoğunluğu mesleki müzik eğitiminin devamında üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarına yerleşmekte olup mezuniyetlerinin ardından genellikle devlete bağlı veya özel ortaokullarda ve liselerde müzik öğretmeni olmaktadır. GSL'lerin müzik eğitimcisi yetiştiriciliğinde önemli bir konumda olması GSL'lere yönlendirilen ve yerleşen öğrenci kalitesini de

önemli kılmaktadır. 2017-2018 eğitim öğretim yılı güzel sanatlar liseleri öğrenci ve öğretmen istatistikleri incelendiğinde, GSL'lerin derslik sayısının 890 ve yerleşen öğrenci sayısının 14659 olduğu görülmektedir. Buradan sınıf öğrenci ortalamasının 16 (on altı) olduğu ve gerekli kontenjanın epey altında olduğu sonucu çıkmaktadır (MEB, 2018).

Türkiye'de bulunan GSL'lerin sayıca artmış olmasıyla ilişkili, müzik bölümü yetenek sınavlarına başvurunun gereken kontenjanının epey altında olması nedeniyle nitelikli öğrenci seçimi yapabilmek epey zorlaşmıştır. Uçan (1997), yetenek sınavı mülakat sonucunun sağlıklı olabilmesi için, belirlenen sınıf kontenjanının en az beş katı başvuru olması gerektiğini dile getirmiştir. Günümüzde GSL'lere başvurunun endişe uyandırıcı şekilde azalması kuruluşundaki heyecana ve hayallere ters düşmektedir. GSL'lere öğrenci yönlendirilmesinin ve kazandırılmasının yeteri ölçüye ulaşması durumunda mezun olan öğrencilerin kalitesi tartışılmaz olumlu etkilenecektir. Donanımlı bir şekilde GSL'deki eğitimini tamamlayan öğrenci, herhangi bir konservatuvardan, eğitim fakültesi müzik öğretmenliği veya güzel sanatlar fakültesi müzik bilimlerinden mezun olmasıyla birlikte, mesleklerini daha verimli ve kaliteli yapacaktır. Genellikle üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarını tercih edip müzik eğitimcisi olan GSL öğrencileri ortaöğretim kademesinde verdiği eğitim ile birlikte toplumun müzik kültürü üzerinde önemli bir etkiye sahip olacaktır (Dicle, 1997). Özel Yetenek Sınavlarının yapılacağı süreçte ilk sınavda kontenjanını dolduramayan GSL'ler o dönem MEB'in belirlediği sonraki bir zamanda ikinci bir sınav düzenleyerek kontenjanı eksik kalan sınıfını veya sınıflarını doldurmaya çalışmaktadır. İkinci sınavla birlikte hatta üçüncü sınav düzenlemek zorunda kalan GSL'lerin sınav miktarı arttıkça başvuruda bulunan öğrencilerin hazır bulunurluğunda ve yetenek sınavında bulunan komisyonun kişisel değerlendirme kistaslarında düşüş görülmesi muhtemeldir (MEB, 2018).

GSL'ler ile ilgili birçok tez ve makale yayınlanmış olmakla birlikte, öğrenci yönlendirme konusunda yaşanan problemlerin ve yeterli öğrenci kontenjanının doldurulamaması hakkında ne yazık ki çok az sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Şen (2004) "Bolu İli İlköğretim Okullarındaki Müzik Öğretmenlerinin Müzik Alanında Yetenekli Öğrencilerini GSL Müzik Bölümlerine Yönlendirme Durumlarının Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezinde GSL'lerin tanıtım konusunda daha aktif bir rol sergilemesi gerektiğini savunup, broşür ve reklamlarla hedeflediği öğrenci kitlesine daha çok ulaşabileceği önerisi verilmiştir. Aynı zamanda Aksu (2014) İdil Dergisinde yayımlanmış "Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerine Başvuran Öğrenci Sayılarının İncelenmesi: Karamsar Bir Tablo" adlı makalesinde, GSL'lerin nitelikli ve nicelikli öğrenci başvurusu azlığından dolayı kaliteli öğrenci mezun probleminin ortaya çıkacağı varsayımına ulaşılmıştır. Problemler doğrultusunda, LGS sınav sonuçlarının GSL'lerin Özel Yetenek Sınavlarıyla uyumlu hale getirilmesi ve GSL'lerin kendi tanıtımını yaparken daha aktif bir rol sergilemesi gerektiği önerisinde bulunmuştur.

Günümüz dünyasının müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlara ihtiyacı olduğu bir gerçektir. Bu kurumlara gösterilen özen yeterli düzeyde olduğu ülkelerde, müzik eğitiminin ve dolayısıyla müzik kültürünün sağlıklı biçimde gelişmesi kaçınılmazdır. Yurdumuzda müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlara yönelmede ilk adım olarak görülen Güzel Sanatlar Liseleri mesleki müzik eğitime başlangıç için en yaygın kurumdur.

Bu araştırmada, GSL'lere öğrenci yönlendirme sürecinde öğrenci ve öğretmen bakış açısından karşılaşılan problemler saptanmaya çalışılmıştır. Öğrencinin yeteneğini keşfetmesinde hem öğretmenin hem de ailenin büyük sorumluluğu vardır. Müzik öğretmenlerine düşen bu sorumluluk, öğrencinin müzik alanındaki bilgi ve ilgi düzeyini fark edip, aile ve okul iş birliğiyle hareket etmesi muhakkak daha olumlu sonuçlar ortaya çıkmasına yol açacaktır. Aynı zamanda ortaokuldan liseye geçiş evresindeki Liseye Geçiş Sistemi (LGS) sorumluluğu altındaki öğrencinin üzerindeki baskı ve ailesinin sanat okullarına karşı tutumu yetenekli öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda bir liseye yönlendirmelerinde etkili olduğu bir gerçektir. Bu noktadan hareketle bu araştırmanın amacı GSL'lere öğrenci yönlendirmede yaşanan problemleri tespit ederek bu liselere daha donanımlı ve yetenekli öğrencilerin başvuru sayısı nasıl artırılabilir sorusuna çözüm önerisi hazırlamaktır. Literatürde GSL'lerin yaşadığı problemler konusunda yapılan çalışmaların azlığı nedeniyle, bu konuda yapılacak olan çalışmalara da yol gösterici olması hedeflenmektedir. Araştırmanın genel amacı çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 8. sınıf öğrencilerinin GSL hakkında bilgi düzeyleri nedir?
- 8. sınıf öğrencilerinin GSL hakkında ilgi düzeyleri nedir?
- 8. sınıf öğrencileri açısından GSL'lere yönelme konusunda yaşanan problemlerde LGS'nin etkisi nedir?
- 8. sınıf öğrencileri açısından GSL'lere yönelme konusunda yaşanan problemlerde ailenin etkisi nedir?
- 8. sınıf öğrencilerinin GSL'lere yönelme konusunda yaşanan problemlerde bilgi, ilgi, LGS ve aile faktörleri cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 8. sınıf öğrencilerinin GSL'lere yönelme konusunda yaşanan problemlerde bilgi, ilgi, LGS ve aile faktörleri, herhangi bir çalgı çalmaya göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokul müzik öğretmenlerinin GSL'lere öğrenci yönlendirme konusunda 'okul, idare ve veli' ile iş birliği nasıldır?
- Ortaokul müzik öğretmenlerinin GSL'lere öğrenci yönlendirmede konusunda yaşanan problemlere ilişkin 'kişisel' görüşleri nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada tarama modeli benimsenmiştir. Tarama araştırmaları büyük insan gruplarının özellikleri hakkında betimleyici bilgiler bulmayı hedefleyen araştırmadır. Genellikle olan bir durumu net biçimde ortaya çıkarmak için kullanılır. Araştırmada gerekli olan verileri, belirlediği veri kaynağı olan kişilerden soru ve cevaplarla elde etmektedir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2018).

Evren-Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini 2018-2019 öğretim yılında Uşak ili genelinde bulunan devlet ortaokullarında eğitimine devam eden 8. sınıf öğrencileri ve bu devlet okullarında eğitim vermekte olan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Uşak ilinin şehir merkezinde, müzik öğretmeni kadrosu bulunan 23 ortaokul ve bu ortaokullarda eğitimine devam eden 510 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgilerine yönelik bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Yönelik Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Kadın	17	73,9
Erkek	6	26,1
Toplam	23	100
Yaş	f	%
26-35	12	52,2
35-45	8	34,8
46-55	3	13
Toplam	23	100
Mesleki Deneyim	f	%
5 yıl ve altı	4	17,4
6-10 yıl	7	30,4
11-20 yıl	9	39,1
21-30 yıl	2	8,7
31yıl ve üstü	1	4,3
Toplam	23	100
Mezun Olduğu Fakülte	f	%
Eğitim Fakültesi	16	69,6
Konservatuvar	4	17,4
Güzel Sanatlar Fakültesi	2	8,7
Diğer	1	4,3

Toplam	23	100
Program	f	%
Lisans	21	91,3
Yüksek Lisans	1	4,3
Diğer	1	4,3
Toplam	23	100
Bireysel Çalgı	f	%
Bağlama	3	13,0
Flüt	2	8,7
Gitar	1	4,3
Keman	8	34,8
Piyano	3	13
Şan	2	8,7
Viyola	4	17,4
Toplam	23	100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kadın öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Yaş ve mesleki deneyim değerleri incelendiğinde ise, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun genç yaş ortalamasında olduğu ve meslekte yeterince deneyim kazanılabilecek bir çalışma süresine sahip oldukları görülmektedir. Genellikle eğitim fakültelerinin lisans kademesinden mezun olan öğretmenlerin, bireysel çalgılarının çoğunluğunu keman oluşturmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Cinsiyete, Çalgı Kursuna Katılımına ve Katılma Süresine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Cevaplar	f	%
Kız	303	59,4
Erkek	207	40,6
Toplam	510	100
Öğrencilerin Herhangi Bir Çalgı Kursuna Katılımının Frekans Yüzde Dağılımı		
Cevaplar	f	%
Evet	115	22,5
Hayır	395	77,5
Toplam	510	100
Öğrencilerin Çalgı Kursuna Katılma Sürelerine İlişkin Frekans Yüzde Dağılımı		
Cevaplar	f	%
1-6 Ay	68	59,1
6-12 Ay	10	8,7
1-2 Yıl	27	23,5
2-3 Yıl	3	2,7
3 Yıl ve Üstü	7	6
Toplam	115	100

Öğrencilerin cinsiyete göre frekans yüzdeleri incelendiğinde 303 öğrencinin (%59,4) kız öğrenci, 207 öğrencinin (%40,6) erkek öğrenci olduğu görülmektedir. Öğrencilerin herhangi bir çalgı kursuna katılımını belirlemek için sorulan soru sonucunda 395 öğrenci (%77,5) hiç çalgı kursuna katılmadığını belirtmiş, 115 öğrenci (%22,5) ise çalgı kursuna katıldıklarını belirtmiştir. Herhangi bir çalgı kursuna giden 115 öğrencinin kurslara ne kadar süre devam ettiğini belirlemek amacıyla sorulan soru sonucunda büyük çoğunluğunun (%59,1) 1-6 ay süreyle kursa devam ettiği ve bu süre içerisinde kurstan ayrıldığı görülmektedir. 1-2 yıllık süreçte çalgı kursuna devam eden öğrenciler %23,5'ini oluştururken, uzun süre kurslara devam eden öğrenci sayısının oldukça az olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

GSL'lere öğrenci yönlendirmede yaşanan problemleri saptayabilmek için uzman görüşleri desteğinde iki farklı anket hazırlanmıştır. Bu anketler iki bölümden oluşmakta; anketlerin ilk bölümünde çalışmaya katılan öğretmen ve öğrencilere ait kişisel bilgiler, ikinci bölümünde ise 5'li likert tipte hazırlanan sorular bulunmaktadır. Anket 2018-2019 öğretim yılında Uşak ili Merkez ilçesi sınırları içerisindeki 23 ortaokulda öğrenimine devam eden 510 öğrenci ve bu ortaokullarda görev yapmakta olan 23 müzik öğretmenine uygulanmıştır. Öğrenci ve öğretmen anketinin ilk kısmı olan demografik bilgilerden oluşmaktadır. İkinci bölümde ise, araştırmanın problemine ışık tutabilmek amacıyla, 4 uzmandan görüş alınarak 5'li likert tipte sorular hazırlanmıştır. Ankete katılan katılımcıların maddelere ne kadar katıldığını saptamak amacıyla pozitiften negatife doğru sıralı ölçek kullanılmıştır. Öğrenci anketinde 23 farklı ortaokuldan 510 öğrenciye ulaşılarak kişisel bilgiler bölümünün ardından alt problemlerle ilişkili olarak GSL'lere yönlendirilmelerindeki problemleri ölçme amaçlı 19 soru hazırlanmıştır. Bu 19 maddede öğrencilerin GSL'ler hakkında bilgi ve ilgi düzeyleri sorularla ölçülmeye çalışılmış olup LGS ve aile etkisi hakkında da bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır. Öğretmen anketinde aynı yöntem uygulanıp kişisel bilgiler formunun ardından, "Okul, İdare ve Aile iş birliğinin GSL'lere öğrenci yönlendirmeye etkisi ve Kişisel görüşler" başlıklı iki alt probleme ilişkin 13 madde altında sorulara cevap aranmıştır. Öğrenci anketini sonuçlarından elde edilen verilerle yapılan "Açımlayıcı Faktör Analizi" sonucunda 19 maddenin dört boyut altında incelenebileceği ortaya çıkmıştır. Bu faktörler öğrenci alt problemleriyle ilgili olduğu saptanan bilgi, ilgi, LGS ve aile etkisi olarak dört boyutta belirlenmiştir. Faktör desenin sağlıklı biçimde ortaya çıkması amacıyla, faktör yük değerinin minimum 0,40 olarak kabul görmesi kararı verilmiştir (Büyüköztürk, 2020). Faktör analizi sonucunda ilgi faktöründen iki, LGS etkisi faktöründen iki, aile etkisi faktöründen iki olmak üzere toplam altı madde .40 faktör yükü altında kaldığı için çalışmanın dışından bırakılmıştır. Bu dört alt boyutun kendi içerisindeki tutarlılığı doğrultusunda her birine isimler verilmiştir. Birinci alt boyuttaki maddelerde GSL'lere öğrenci yönlendirmede bilgi etkisi ölçümü yapıldığı için "Bilgi" ismi verilmiştir. İkinci alt boyuttaki maddelerin öğrencilerin GSL'ler hakkında ilgisini saptamaya yönelik maddeler bulunduğu için ikinci alt boyuta "İlgi" ismi verilmiştir. Üçüncü alt boyutta, GSL'lere öğrenci yönlendirmedeki LGS etkisini ölçmeye yönelik maddeler bulunduğu için "LGS" ismi verilmiştir. Dördüncü ve son alt boyuttaki maddeler ise ailenin GSL'lere öğrenci yönlendirmedeki etkisini saptamaya çalışıldığından dolayı "Aile" ismi verilmiş ve Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

	Bilgi	İlgi	LGS	Aile
GSL'de nasıl bir eğitim verildiğini biliyorum.	,762			
Yetenek sınavlarında neler sorulduğuna dair bilgim var.	,748			
Mezun olduktan sonra hangi üniversite bölümlerine gidebileceğimi biliyorum.	,733			
GSL sınavlarının nasıl yapıldığı biliyorum	,730			
GSL'de hangi bölümler olduğunu biliyorum.	,718			
Mezun olduktan sonra hangi meslek gruplarında çalışabileceğimi biliyorum.	,708			
Müzik öğretmenimiz GSL'ler hakkında bilgi verir.	,462			
Yakın çevremde GSL'lere hazırlanan kişiler tanıyorum.	,409			
GSL'ler hakkında bilgiler öğrenmek beni heyecanlandırır.		,803		
GSL'de herhangi bir sanat dalıyla ilgilenmek beni mutlu eder.		,774		
GSL'de eğitimine devam eden öğrenciler bana ilgi çekici gelmiştir.		,749		
GSL'leri internet veya diğer bilgi kaynaklarından araştırırım.		,647		
Meslek olarak müzik öğretmenliğini seçmek isterim.		,632		
Müzik dersi LGS de sorumlu olduğum derslere göre daha önemsizdir.			,825	
Çalgı çalmayı LGS ye hazırlanmaktan önemsiz buluyorum.			,793	
LGS de sorumlu olduğum dersler diğer derslere göre daha önemlidir.			,710	
Ailem %10'luk dilimdeki nitelikli liselerde eğitimime devam etmem için beni çok baskılıyor.				,801
Ailem LGS den dolayı ilgi alanlarıma kısıtlama koyar.				,711
Ailem sanat etkinliklerine katılmamı istemesine rağmen GSL sınavlarına girmemi desteklemez.				,558

Faktör Analizi sonucunda dört alt boyutta incelenen 19 sorudan oluşan öğrenci anketi sorularının güvenilirlik (Cronbach's Alfa) değeri 0,766 çıkmıştır. Dört alt boyuttan birincisi olan, bilgi ölçmeye yönelik soruların güvenilirlik değeri 0,838 çıkmış olup, ikinci boyuttaki ilgi ölçer soruların güvenilirlik değeri 0,813 çıkmıştır.

Üçüncü alt boyuttaki LGS'nin etkisini ölçen soruların güvenilirliği 0,705 çıkarken dördüncü alt boyuttaki aile etkisini ölçen soruların güvenilirlik değeri 0,648 çıktığı saptanmıştır.

Verilerin Analizi

510 öğrenci ve 23 müzik öğretmenin anket verileri bilgisayar ortamında SPSS for Windows 22.0 programına aktarılarak veriler üzerinde gerekli testler uygulanmıştır. Bunun sonucunda öğrenci anketinden 19 sorunun, öğretmen anketinden 13 sorunun rapor haline gelebilmek için yeterli kriterlere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Anket yoluyla elde edilen verilerin sonuçları frekans (f), yüzde (%) ve ortalama (\bar{X}) olarak tablo haline getirilmiştir. Ayrıca öğrenci anketinde bulunan dört alt boyuttaki bilgi, ilgi, LGS ve aile faktörlerinin cinsiyete veya çalgı çalmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için değişkenliklerini saptamak için ilişkisiz örneklem için t-testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

8. sınıf öğrencilerinin GSL hakkındaki bilgi düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Bilgi Boyutuna İlişkin Bulgular

Bilgi Boyutu	Ort.	S
1. GSL yetenek sınavlarının nasıl yapıldığı biliyorum	2,31	1,40
2. Yetenek sınavlarında neler sorulduğuna dair bilgim	2,29	1,34
3. GSL'de nasıl bir eğitim verildiğini biliyorum	2,29	1,33
4. GSL'de hangi bölümler olduğunu biliyorum	2,50	1,44
5. Mezun olduktan sonra hangi meslek gruplarında çalışabileceğimi biliyorum	3,08	1,46
6. Mezun olduktan sonra hangi üniversite bölümlerine gidebileceğimi biliyorum	2,71	1,44
7. Müzik öğretmenimiz GSL'ler hakkında bilgi verir	3,12	1,61
8. Yakın çevremde GSL'lere hazırlanan kişiler tanıyorum.	2,14	1,52

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin %42,8'inin ($\bar{X}= 2,31$) GSL'lerin yetenek sınavlarının nasıl yapıldığına dair bilgisi olduğu, %39,4'ünün ($\bar{X}= 2,29$) yetenek sınavlarında neler sorulduğuna dair bilgisinin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %38,6'sı ($\bar{X}= 2,29$) GSL'de nasıl bir eğitim verildiğini biliyorum ifadesine tamamen katılıyorum, %35,3' ü ($\bar{X}= 2,50$) GSL'de hangi bölümler olduğunu biliyorum ifadesine tamamen katılıyorum yanıtını vermişlerdir. GSL'lerden mezun olduktan sonra hangi meslek gruplarında çalışabileceğimi biliyorum ifadesine öğrencilerin %25'i ($\bar{X}= 3,08$) hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlerken, mezun olduktan sonra hangi üniversite bölümlerine gidebileceğimi biliyorum ibaresine ise %29,2'si ($\bar{X}= 2,71$) tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğrencilerin %32,9'u ($\bar{X}= 3,12$) Müzik öğretmenimiz GSL'ler hakkında bilgi verir cümlesine hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlerken, yakın çevremde GSL'lere hazırlanan kişiler tanıyorum ibaresine ise öğrencilerin %55,9'u ($\bar{X}= 2,14$) tamamen katılıyorum şeklinden yanıt vermiştir. Bu durumda öğrencilerin GSL'ler hakkında genel işleyiş bilgisine hâkim oldukları görülmektedir. Aynı zamanda müzik öğretmenlerinden GSL'ler hakkında pek fazla bilgi almadıkları ve GSL mezuniyeti ardından ne tür üniversitelere gidilebileceğini bildikleri halde o üniversitelerden mezun olduğunda hangi meslek gruplarında çalışabileceklerini bilmedikleri ortadadır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

8. sınıf öğrencilerinin GSL hakkındaki ilgi düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5. İlgi Boyutuna İlişkin Bulgular

İlgi Boyutu	Ort.	S
1. GSL'leri internet veya diğer bilgi kaynaklarından araştırırım.	2,07	1,37
2. GSL'ler hakkında bilgiler öğrenmek beni heyecanlandırır.	2,30	1,40
3. GSL'de eğitimine devam eden öğrenciler bana ilgi çekici gelmiştir	2,18	1,37
4. GSL'de herhangi bir sanat dalıyla ilgilenmek beni mutlu eder.	2,66	1,51
5. Meslek olarak müzik öğretmenliğini seçmek isterim.	1,89	1,26

Tablo 5'deki bulgular sonucunda öğrencilerin %52,4'ü (\bar{X} = 2,07) "GSL'leri internet veya diğer bilgi kaynaklarından araştırırım" ifadesine tamamen katılıyorum ifadesini cevabını vermiştir. "GSL'ler hakkında bilgiler öğrenmek beni heyecanlandırır" ifadesine de öğrencilerin %42'si (\bar{X} = 2,30) tamamen katılıyorum seklinden cevap vermişlerdir. "GSL'de eğitimine devam eden öğrenciler bana ilgi çekici gelmiştir" ifadesine öğrencilerin %45,9'u (\bar{X} = 2,18) tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlerken, %32'si (\bar{X} = 2,66) "GSL'de herhangi bir sanat dalıyla ilgilenmek beni mutlu eder" seçeneğine tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. %58,4'ü de (\bar{X} = 1,89) "Meslek olarak müzik öğretmenliğini seçmek isterim" ifadesine tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. İlgi ölçer ifadelerin bulguları incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun GSL'ler konusunda meraklı ve ilgili oldukları görülmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

8. sınıf öğrencileri açısından GSL'lere yönlendirmelerinde yaşanan problemlerde LGS'nin etkisine yönelik bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. LGS Boyutuna İlişkin Bulgular

LGS Boyutu	Ort.	S
1. LGS de sorumlu olduğum dersler diğer derslere göre daha önemlidir.	2,34	1,54
2. Müzik dersi LGS de sorumlu olduğum derslere göre daha önemsizdir.	2,92	1,58
3. Çalgı çalmayı LGS ye hazırlanmaktan önemsiz buluyorum.	3,01	1,57

Tablo 6'da görüldüğü gibi öğrencilere, "LGS'de sorumlu olduğum dersler diğer derslere göre daha önemlidir" ifadesi yöneltilmiştir, öğrencilerin %46,3'ü tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir (\bar{X} = 2,34). "Müzik dersi LGS'de sorumlu olduğum derslere göre daha önemsizdir" ifadesine ise öğrencilerin %29,7'si tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlerken %26,2' si hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir (\bar{X} = 2,92). Son olarak da "çalgi çalmayı LGS'ye hazırlanmaktan önemsiz buluyorum" ifadesine öğrencilerin %27,4'ü tamamen katılıyorum cevabını verirken %28,4'ü hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir (\bar{X} = 2,92). Öğrenciler sekizinci sınıftan liseye geçiş aşamasında sınav kaygısı sonucu LGS'de sorumlu olduğu dersler haricindeki branşları önemsiz buldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

8. sınıf öğrencileri açısından GSL'lere yönlendirmelerinde yaşanan problemlerde ailenin etkisine yönelik bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Aile Boyutuna İlişkin Bulgular

Aile Boyutu	Ort.	S
1. Ailem LGS den dolayı ilgi alanlarıma kısıtlama koyar.	3,66	1,52
2. Ailem %10'luk dilimdeki nitelikli liselerde eğitimime devam etmem için beni çok baskılıyor.	3,44	1,51
3. Ailem sanat etkinliklerine katılmamı istemesine rağmen GSL sınavlarına girmemi desteklemez.	3,98	1,45

Tablo 9 incelendiğinde 8. sınıf öğrencilerine "Ailem LGS den dolayı ilgi alanlarıma kısıtlama koyar" ifadesi yöneltildiğinde %46'sının (\bar{X} = 3,66) hiç katılmıyorum ifadesini işaretlemişleridir. "Ailem %10'luk dilimdeki nitelikli liselerde eğitimime devam etmem için beni çok baskılıyor" ifadesine %37,5'inin (\bar{X} = 3,44) hiç katılmıyorum, "ailem sanat etkinliklerine katılmamı istemesine rağmen GSL sınavlarına girmemi desteklemez" ifadesine %60'ının (\bar{X} = 3,98) hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Sonuç olarak çoğunlukta velilerin öğrenciler gözünden belli bir baskı politikası gütmeyeceği ve öğrencileri kendi ilgi alanlarında serbest bıraktıkları bulgusu ortaya çıkmaktadır.

Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin GSL'lere yönlendirmelerinde etkili faktörlerin, cinsiyet açısından anlamlı bir fark olup fark olmadığını saptamak amacıyla yapılan bağımsız gruplar için t-testi sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Güzel Sanatlar Liselerine Öğrenci Yönlendirmede Etkili Faktörlerin Cinsiyete Göre Bağımsız T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	sd	p
Bilgi	1 Kız	303	2,51	,98	-1,134	508	,257
	2 Erkek	207	2,61	,99			
İlgi	1 Kız	303	2,33	1,09	2,828	508	,005
	2 Erkek	207	2,07	,95			
Aile	1 Kız	303	3,86	1,12	4,081	508	,000
	2 Erkek	207	3,45	1,14			
LGS	1 Kız	303	2,80	1,23	,925	508	,355
	2 Erkek	207	2,70	1,27			

Tablo 8'e bakıldığında, 8. sınıf öğrencilerinin GSL'lere yönelmesine neden olan faktörlerden bilgi ve LGS etkisinin cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$p > .05$]. Bu sonuca göre, kız ve erkek öğrencilerin GSL'lere girişte bilgi düzeyleri ile LGS etkisinin çok yakın ya da benzer olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, kız ve erkek öğrencilerin güzel sanatlar liselerine yönelmede ilgi düzeyleri [$t(478,928)=2,828$] ile aile etkilerinin [$t(508)=4,081$] anlamlı bir şekilde farklılaştığı göze çarpmaktadır [$p < .05$]. Bu sonuçtan, kız öğrencilerin GSL'lere yönelmede ilgi düzeylerinin, erkeklerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dahası, kız öğrencilerin erkeklere nazaran ilgi alanları doğrultusunda bir liseye yönelmelerinde aile etkisinin daha fazla olduğunu sonucu ortaya çıkmıştır.

Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin GSL'lere yönelmelerinde etkili faktörlerin, çalgı kursuna gitme durumları açısından anlamlı bir fark olup fark olmadığını saptamak amacıyla yapılan bağımsız gruplar için t-testi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. GSL'lere Öğrenci Yönlendirmede Etkili Faktörlerin Çalgı Kursuna Gitme Durumlarına Göre T-Testi Sonuçları

	Çalgı Kursu	N	Ort	SS	t	sd	p
Bilgi	1 Evet	116	2,73	1,03	2,213	508	,027
	2 Hayır	394	2,50	,97			
İlgi	1 Evet	116	2,66	1,17	4,801	508	,000
	2 Hayır	394	2,09	,97			
Aile	1 Evet	116	3,48	1,20	-2,308	508	,021
	2 Hayır	394	3,76	1,12			
LGS	1 Evet	116	2,92	1,18	1,555	508	,121
	2 Hayır	394	2,71	1,26			

Tablo 9'a göre, GSL'lere öğrenci yönlendirmede etkili faktörlerden LGS [$t(508)=1,555$] etkisinin çalgı aleti kursuna gitme durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır [$p > .05$]. Ayrıca, bu liselere yönlendirmede bilgi [$t(508)=2,213$] ve ilgi [$t(163,806)=4,801$] düzeyleri ile aile [$t(508)=-2,308$] etkilerinin çalgı aleti kursuna katılma durumuna göre anlamlı bir şekilde değişim gösterdiği bulunmuştur [$p < .05$]. Buna göre, bir çalgı aleti kursuna giden öğrencilerin bilgi ve ilgi düzeylerinin, gitmeyenlere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer yandan, çalgı aleti kursuna gitmeyen öğrencilerin gidenlere göre ilgi alanları doğrultusunda bir liseye girişte aile etkilerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin GSL'lere öğrenci yönlendirirken okul, idare ve veli ile iş birliği nasıldır? Alt problemine ilişkin bulgular şöyledir.

Tablo 10. Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin GSL'lere Öğrenci Yönlendirirken İdare İş Birliğine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	3	13,0
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	17,4
Kısmen Katılıyorum	11	47,8
Çok Az Katılıyorum	4	17,4
Hiç Katılmıyorum	1	4,3
Toplam	23	100

Okul İdarem Öğrencilerin Bireysel Yeteneklerine Göre Liselere Yönlendirmelerini Destekler İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri

Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	6	26,1
Büyük Ölçüde Katılıyorum	9	39,1
Kısmen Katılıyorum	4	17,4
Çok Az Katılıyorum	3	13,0
Hiç Katılmıyorum	1	4,3
Toplam	23	100

GSL'lere Öğrenci Yönlendirirken Okul İdarem Yetenek Sınavına Hazırlık Çalgısı (Piyano, Org) İhtiyaçlarımı Temin Eder İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri

Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	3	13,0
Büyük Ölçüde Katılıyorum	3	13,0
Kısmen Katılıyorum	2	8,7
Çok Az Katılıyorum	2	8,7
Hiç Katılmıyorum	13	56,5
Toplam	23	100

Yetenekli Öğrencileri Çalıştırmak İçin Okul Sonunda Kurs veya Egzersiz Gibi Çalışma Saati Yaratabiliyorum İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri

Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	6	26,1
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	17,4
Kısmen Katılıyorum	6	26,1
Çok Az Katılıyorum	3	13,0
Hiç Katılmıyorum	4	17,4
Toplam	23	100

"Okul idarem GSL'ye öğrenci kazandırmayı diğer %10'luk dilimdeki liseler gibi saygın bulurum" ifadesine Müzik Öğretmenlerinin %47'si kısmen katılıyorum derken, %17,4'ü büyük ölçüde katılıyorum, %13,0'ı tamamen katılıyorum cevabı vermiştir. Çok az katılıyorum diyen öğretmen sayısı %17,4 iken, hiç katılmıyorum diyen öğretmen sayısı %4,3'tür. Öğretmen görüşleri doğrultusunda GSL'lerin hala %10'luk (Fen Lisesi, Sosyal Bilimleri Lisesi, Proje Okulları...) dilimdeki liselerin saygın olmadığı görülmektedir.

Müzik öğretmenlerine, "Okul idarem öğrencilerin bireysel yeteneklerine göre liselere yönlendirmelerini destekler" ifadesi yöneltildi. Öğretmenlerin verdiği yanıtlar doğrultusunda öğretmenlerin %39,1'i büyük ölçüde katılıyorum, %26,1'i tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. %17,4'ü kısmen katılıyorum derken, %13'ü çok az katılıyorum, %4,3'ü hiç katılmıyorum yanıtını vermiştir. Müzik öğretmenlerinin çalıştıkları idarelerin büyük çoğunluğunun yetenekli öğrencileri yeteneği doğrultusunda bir liseye yönlendirmeyi desteklediği görülmektedir.

"GSL'lere öğrenci yönlendirirken okul idarem yetenek sınavına hazırlık çalgısı (piyano, org) ihtiyaçlarımı temin eder" ifadesi yöneltildiğinde, %56'sı hiç katılmıyorum ifadesini kullanmıştır. %13'ü tamamen katılıyorum, %13'ü büyük ölçüde katılıyorum, %8,7'si kısmen katılıyorum, %8,7'si çok az katılıyorum ifadesini işaretlemiştir. Müzik öğretmenlerinin yetenek sınavı hazırlık çalgısı temin etme konusunda okul idarelerinin eksik kaldıkları görülmektedir.

“Yetenekli öğrencileri çalıştırmak için okul sonunda kurs veya egzersiz gibi çalışma saati yaratabiliyorum” ifadesine öğretmenlerin yanıtı doğrultusunda, %26,1’i tamamen katılıyorum, %26,1’i kısmen katılıyorum yanıtını vermiştir. Aynı zamanda %17,4’ü büyük ölçüde katılıyorum derken, %17,4’ü hiç katılmıyorum, %13’ü çok az katılıyorum yanıtını vermiştir. Veriler doğrultusunda öğretmenlerin bir kısmı yetenekli öğrencileri çalıştırmak için ders dışı çalışma saati yaratabilirken, göz ardı edilemeyecek bir kısmı da öğrenciler için ders dışı çalışma saati oluşturamamaktadır.

“Müzik öğretmenlerine, Yetenekli öğrencilerimin velilerinden GSL’ler hakkında olumlu tepkiler alırım” ifadesi yöneltildiğinde, %47,8’i çok az katılıyorum, %30,4’ü kısmen katılıyorum, %13’ü hiç katılmıyorum yanıtını vermiştir. Buradan anlaşılacağı üzere yetenekli öğrencilerin velilerinden GSL’lere öğrenci yönlendirmede neredeyse hiç destek alamadıkları görülmektedir.

Tablo 11. Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin GSL’lere Öğrenci Yönlendirirken Okul ve Veli İşbirliğine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.

Yetenekli Öğrencilerimin Velilerinden GSL’ler Hakkında Olumlu Tepkiler Alırım İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri		
Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	-	-
Büyük Ölçüde Katılıyorum	-	-
Kısmen Katılıyorum	8	30,4
Çok Az Katılıyorum	12	56,6
Hiç Katılmıyorum	3	13
Toplam	23	100
Yetenekli Öğrencilerimin Velileri Çocuklarını GSL’lere Hazırlamamı Destekler İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri		
Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	-	-
Büyük Ölçüde Katılıyorum	2	8,7
Kısmen Katılıyorum	7	30,4
Çok Az Katılıyorum	11	47,8
Hiç Katılmıyorum	3	13
Toplam	23	100
GSL’lere Öğrenci Yönlendirirken Diğer Branştaki Öğretmenlerle Etkileşim Halinde Olurum İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri		
Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	6	26,1
Büyük Ölçüde Katılıyorum	8	34,8
Kısmen Katılıyorum	7	30,4
Çok Az Katılıyorum	2	8,7
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	23	100
GSL’de Bulunan Öğretmenlerle Devamlı Etkileşim Halindeyim İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri		
Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	5	21,7
Büyük Ölçüde Katılıyorum	7	30,4
Kısmen Katılıyorum	7	30,4
Çok Az Katılıyorum	3	13
Hiç Katılmıyorum	1	4,3
Toplam	23	100

Tablo 11’de “Yetenekli öğrencilerimin velileri çocuklarını GSL’lere hazırlamamı destekler” ifadesi müzik öğretmenlerine yöneltildiğinde, %47,8’i çok az katılıyorum, %30,4’ü kısmen katılıyorum cevabını vermiştir. Aynı zamanda %13,7’si hiç katılmıyorum ifadesini kullanırken, %8,7’si büyük ölçüde katılıyorum ifadesini kullanmıştır. Verilerden anlaşılacağı üzere müzik öğretmenlerinin yetenekli öğrencileri GSL’lere hazırlamasında velilerden destek alamadığı görülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin, "GSL'lere öğrenci yönlendirirken diğer branştaki öğretmenlerle etkileşim halinde olurum" ifadesine verdiği yanıtların %34,8'i büyük ölçüde katılıyorum olurken %30,4'ü kısmen katılıyorum olmuştur. Aynı zamanda, %26,1'i tamamen katılıyorum yanıtını verirken, %8,7'si çok az katılıyorum yanıtını kullanmıştır. Buradan da anlaşıldığı gibi yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenlerinin diğer branşlarla etkileşim halinde olduğu görülmektedir.

"GSL'de bulunan öğretmenlerle devamlı etkileşim halindeyim" ifadesine müzik öğretmenlerinin verdiği yanıtlar bakarsak, %30,4'ü büyük ölçüde katılıyorum, %30,4'ü kısmen katılıyorum, %21,7'si tamamen katılıyorum cevaplarını verirken, %13'ü çok az katılıyorum, %4,3'ü hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Sonuçlardan anlaşılacağı gibi müzik öğretmenlerinin GSL'lerdeki öğretmenlerle etkileşimli olduğu görülmektedir.

Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin GSL'lere öğrenci yönlendirmede yaşanan problemlere ilişkin kişisel görüşleri nelerdir? Alt problemine ilişkin bulguları şöyledir.

Tablo 12. Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin GSL'lere Öğrenci Yönlendirmede Yaşanan Problemlere İlişkin Kişisel Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.

Şehrimizde Bulunan GSL'leri Eğitimi Açısından Öğrencilerime Rahatlıkla Tavsiye Edebilirim İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri		
Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	6	26,1
Büyük Ölçüde Katılıyorum	8	34,8
Kısmen Katılıyorum	3	13,0
Çok Az Katılıyorum	4	17,4
Hiç Katılmıyorum	2	8,7
Toplam	23	100

Müzik Öğretmenliği Mesleğini, Hayat Standartları (Maddi) Yeterliliği Bakımından Çocuklara Rahatlıkla Tavsiye Edebilirim İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri		
Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	6	26,1
Büyük Ölçüde Katılıyorum	9	39,1
Kısmen Katılıyorum	6	26,1
Çok Az Katılıyorum	1	4,3
Hiç Katılmıyorum	1	4,3
Toplam	23	100

Müzik Öğretmenliği Mesleğinin Manevi Tatmin (Huzur Ve Kendini Gerçekleştirme) Bakımından Çocuklara Rahatlıkla Tavsiye Edebilirim İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri		
Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	12	52,2
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	17,4
Kısmen Katılıyorum	6	26,1
Çok Az Katılıyorum	0	0
Hiç Katılmıyorum	1	4,3
Cevaplar	f	%

GSL'leri Müzik Alanında Bir Meslek Seçimi İçin Gerekli Görüyorum İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri		
Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	10	43,5
Büyük Ölçüde Katılıyorum	8	34,8
Kısmen Katılıyorum	3	13,0
Çok Az Katılıyorum	2	8,7
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	23	100

GSL Yetenek Sınavı Zorluk Seviyesi Öğrenciler İçin Uygundur İfadesinin Frekans Yüzde Değerleri		
Cevaplar	f	%
Tamamen Katılıyorum	7	30,4

Büyük Ölçüde Katılıyorum	5	21,7
Kısmen Katılıyorum	8	34,8
Çok Az Katılıyorum	3	13,0
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	23	100

“Şehrimizde bulunan GSL’yi eğitimi açısından öğrencilerime rahatlıkla tavsiye edebilirim” ifadesine müzik öğretmenlerinin %34,8’i büyük ölçüde katılıyorum, %26’sı tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Aynı zamanda %17,4’ü çok az katılıyorum, %13’ü kısmen katılıyorum, %8,7’si de hiç katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Müzik öğretmenlerinin yarısından fazlasının buldukları ildeki GSL’yi eğitim kalitesi olarak öğrencilere tavsiye edilebilir olduğu düşüncesindedir.

“Müzik öğretmenlerine, müzik öğretmenliği mesleğini, hayat standartları (maddi) yeterliliği bakımından çocuklara rahatlıkla tavsiye edebilirim” ifadesi yöneltildiğinde ise öğretmenlerin %39,1’i büyük ölçüde katılıyorum, %26,1’i tamamen katılıyorum, %26,1’i kısmen katılıyorum, %4,3’ü çok az katılıyorum, %4,3’ü hiç katılmıyorum ifadelerini kullanmışlardır. Buradan anlaşıldığı gibi maddi müzik öğretmenlerinin mesleklerini maddi yeterlilik açısından tatminkâr buldukları görülmektedir.

“Müzik öğretmenlerine, müzik öğretmenliği mesleğinin manevi tatmin (huzur ve kendini gerçekleştirme) bakımından çocuklara rahatlıkla tavsiye edebilirim” ifadesi yöneltildiğinde ise öğretmenlerin %52,2’si tamamen katılıyorum, %26,1’i kısmen katılıyorum, %17,4’ü büyük ölçüde katılıyorum, %4,3’ü hiç katılmıyorum ifadelerini kullanmışlardır. Müzik öğretmenlerinin çoğunun kendi mesleklerini, manevi tatmin ve kendini gerçekleştirme duyguları açısından öğrencilere tavsiye edebilecekleri görülmektedir.

“GSL’leri müzik alanında bir meslek seçimi için gerekli görüyorum” ifadesi müzik öğretmenlerine yöneltildiğinde, öğretmenlerin %43,5’i tamamen katılıyorum, %34,8’i büyük ölçüde katılıyorum, %13’ü kısmen katılıyorum, %8,7’si çok az katılıyorum cevaplarını vermişlerdir. Görüldüğü gibi müzik öğretmenlerine göre GSL’lerin müzik alanında bir meslek seçimi için gerekli bir eğitim süreci olduğu anlaşılmaktadır.

“Müzik öğretmenlerine, GSL yetenek sınavı zorluk seviyesi öğrenciler için uygundur” ifadesi yöneltildiğinde ise, %34,8’i kısmen katılıyorum derken, %30,4’ü tamamen katılıyorum, %21,7’si büyük ölçüde katılıyorum, %13’ü çok az katılıyorum cevaplarını kullanmışlardır. Görüldüğü gibi müzik öğretmenleri GSL’lerin giriş sınavının zorluk seviyesinin uygunluğu hakkında kararsız olmakla birlikte, zorluk seviyesinin uygun olduğunu da düşünmektedirler.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın birinci alt problemi bağlamında öğrencilerin GSL’ler hakkında nasıl sınav yapıldığı, sınavda neler sorulduğu, nasıl bir eğitim verildiğine dair bilgi sahibi oldukları saptanmıştır. Buna karşın, öğrencilerin GSL mezuniyetinin ardından hangi meslek gruplarında çalışabileceklerini bilmemeleri, gelecek kaygılarının henüz başlamış olduğu dönemde GSL’lere karşı ön yargı oluşturacaktır. Burada öğrencileri bu liseler hakkında bilgilendirme konusunda yine en büyük sorumluluk müzik öğretmenin üzerine düşmektedir. Bulgular doğrultusunda müzik öğretmenlerinin öğrencilere GSL hakkındaki bilgi verme konusunda yetersiz kaldığı saptanmıştır. Öğrencilerin bu liseler hakkında ilgi ve merakı sonucunda kendi imkânlarıyla bilgilere ulaştığı, bu kurumlarda olan işleyiş hakkında internet ve diğer bilgi kaynaklarından araştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bilgi, ilgi, LGS ve aile etkisi alt problemlerinin bulgularından ortaya çıkan sonuçlar öğrencilerin GSL’lere ilgi duymaları ile birlikte bu kurumlar hakkında bilgiye ulaşmaya çalıştıkları açıkça görülmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğini seçebilecek bir meslek olarak görmeleri, ilgi seviyelerinin ne denli yüksek olduğunun göstergesidir. Lise seçimi konusunda ailelerinden baskı hissetmeyen öğrencilerin müzik öğretmenliğini yapılabılır bir meslek olarak görmelerine karşın, müzik dersi gibi LGS’de sorumlu olmadıkları dersleri, sorumlu olduklarına nazaran daha önemsiz bulmaları bu iki bulgu arasında ikilem oluşturmaktadır. Bu durumu, çocukların eğitime başlama sürecinden itibaren yıllar boyunca müzik alanını sadece bir hobi olarak

görerek, başarı ölçütünün kültürel alandaki derslerden gelebileceği dayatması, öğrenciler üzerinde ilgili oldukları alanlara yönelme ve onları bir meslek olarak seçme konusunda kendilerine ket vurmaları olarak açıklayabiliriz. Sivrikaya (2010), Howard Gardner'ın Çoklu Zekâ Kuramına paralel olarak sadece sayısal ve sözel olarak başarılı olanların değil resim, spor, dans, iletişim ve müzik alanlarında kendini gösterebilenlerin ve ifade edebilenlerin de zeki olduğunu öne sürmüştür. Eğitimcilerin bu bakış açısıyla bakabilmesi ve her bireyin farklı olduğu düşüncesinin kabul görmesiyle, öğrenme-öğretme sürecinin daha verimli hale geleceği vurgusunu yapmıştır.

5. alt problem doğrultusunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran GSL'lere yönelmede ilgi düzeylerinin daha fazla olduğu tespitiyle birlikte, kız öğrencilerin erkeklere göre ilgi alanları doğrultusunda bir liseye yönelmelerinde aile etkisinin daha fazla olduğunu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç odağında kız öğrencilerin yetenek ve ilgisi ile ilişkili bir alan yönünde ilerlemek istemeleri, erkek öğrencilerden daha zorlu bir süreç içerisinde olduklarını ortaya çıkarmaktadır.

Geleneksel değerlerin topluma kattığı cinsiyet odaklı roller odağında, kadının hangi meslek gruplarında çalışabileceği ve hangi meslek gruplarının uygun olabileceği dayatmasını ortaya çıkarmaktadır. Kadının ilgi alanları doğrultusunda kendini geliştirme kaygısı, cinsiyet temelli iş bölümü sonucunda sekteye uğramaktadır (Parlaktuna, 2010). Bireysel yeteneklerin, erken yaşlarda kazanılan deneyim ve bilgi odağında ortaya çıkıp geliştiği söylenebilir. Çocukların cinsiyet farklılığı sonucunda ortaya çıkan toplumsal roller de ilgi ve yeteneklerinde etkenlik gösterebilir. Kimi ailelerde kız çocuğunun okutulması bir problem yaratırken, yalnızca bir seviyeye kız çocuğunun eğitimine devam etmesini isteyen ailelerde çoktur. Geleneksel muhafazakâr aileler kız çocuğunu evin ve ailenin "namusu" statüsünde görmesi, kız çocuğunun ev dışı faaliyetlerini sınırlandırmakla birlikte sadece belli başlı meslek gruplarını tercih edebilir baskısını ortaya çıkarmaktadır (Avcı, Tozar, Hasret, Yiğit ve Özdemir, 2012).

Bulgularda herhangi bir çalgı kursuna katılan öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda bir liseye yönlendirmelerinde yaşanan problemlerde aile etkisinin daha az olduğu görülmektedir. Aynı zamanda öğrenciler ve ailelerine hayatları boyunca başarının sadece belli dallardan gelebileceği dayatması, müzik alanında yeteneği olan öğrencilerin yönlendirilmesinde sorun teşkil edebilmektedir. Çocuklarını, kendisinin bulunduğu sosyal statüden daha üst olarak gördüğü bir sınıfa yükselmedeki bir araç olarak görerek, çocuğun yetenekli ve istekli olmadığı bir alana zorla yönlendirmesi, ailelerin çocuklarına meslek seçiminde rehber olmada yaptıkları hatalardan biridir (Razon, 1983).

GSL'lere öğrenci yönlendirmede en önemli rolü müzik öğretmenleri üstlenmektedir. Müzik öğretmenin öğrencinin yeteneğini keşfiyle birlikte, ona yol göstermesi ve yönlendirmesi büyük önem taşımaktadır. Müzik öğretmenin oynadığı bu önemli rol veli, okul, idare desteği ve iş birliği ile pekişecek ve verimli hale gelecektir. Araştırmada edinilen bulgular doğrultusunda, yetenekli öğrencilerin yeteneği doğrultusunda GSL'lere yönlendirimi okul idareleri tarafından destek görmeye birlikte, müzik öğretmenlerinin bu yönlendirmede ihtiyacı olan materyallerin tam karşılanmadığı anlaşılmaktadır. Okul idaresinin yetenekli öğrencileri yönlendirmede müzik öğretmenin fiziki ihtiyaçları olan çalışma ortamı, saati ve gerekli materyalleri karşılaması asli görevlerinden biridir. Okul yöneticileri, içerisinde buldukları kurumun yönetici sorumluluklarıyla birlikte öğretim süreci içerisindeki etkinliklerin planlanması ve programlanmasında aktif bir rol oynamalıdır. Öğretmen ve öğrencilerin etkili biçimde öğretim sürecinde bulunabilmesi ve okul başarısının artması için, önlemler alması okul idarecilerinin görevleri arasındadır (Gökçe, 2000). Müzik öğretmenin GSL'lere yetenekli öğrencileri yönlendirme aşamasında aileler ile iş birliği incelendiğinde, velilerin müzik öğretmenleriyle iş birliği yapmadıkları ve GSL'ler hakkında olumlu görüşe sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Velilerin GSL'ler hakkındaki ön yargısının gerekçeleri, çocuklarının %10'luk dilimdeki okulları kazanabilme potansiyelinden kaynaklı ya da GSL'ler hakkında bilgi yetersizliğinden kaynaklı olabilir.

Mesleki müzik eğitime başlangıç adımı olan GSL'lerden mezun öğrencilerin aldıkları karar sonucu, hayatları boyunca devam ettirecekleri bir meslekle ilişkili bir üniversite seçmeleri büyük önem taşımaktadır. GSL'lerden mezun öğrencilerin çoğunluğu üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi

Anabilim Dallarında eğitimine devam etmekte ve buradan da mezun olduğunda müzik öğretmeni sıfatıyla meslek yaşamlarına başlamaktadırlar. Müzik öğretmenlerine uygulanan anket sonucunda, müzik öğretmenliği mesleğini maddi ve manevi getirileri bakımından öğrencilere rahatlıkla tavsiye edebilirim yargısına olumlu dönütler verdiği görülmektedir. Aynı zamanda müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun, buldukları ildeki GSL'yi öğrencilerine tavsiye etme eğiliminde oldukları görülmüştür. Bu da öğrencilerin GSL mezuniyetinin ardından, doğal olarak müzik öğretmenliği mesleğine yönlendirilmelerini de sağlamış olacaktır.

Araştırmaya katılan öğrencilerden alınan bulgular sonucunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun bireysel bir etkinlik olarak herhangi bir enstrüman çalmamalarını, LGS kaygıları ile ilişkilendirmek mümkün görünmektedir. Bu da ülkemiz müzik eğitimi açısından karamsar bir tablodur. Yazıcı (2017), Müziğin İnsan Beyni Üzerindeki Etkisi adlı makalesinde nörolojik bulgular sonucunda; müzik ile ilgilenmek kişinin toplum içerisinde sosyal becerilerini geliştirmekle birlikte, müziğin beynin sağ ve sol bölümlerini harekete geçirerek öğrenme ve anımsama etkisini tetiklediğini dile getirmiştir. Müzik beynin sağ bölümünü harekete geçirirken, çocuğun okuduğu ya da sesli söylediği sözcükler sol bölümünü harekete geçirmektedir. Bu da öğrenme potansiyelini arttırmaktadır. Çalışma incelendiğinde müziksel etkinliklerin öğrencilerin sınava hazırlanmasına bir engel oluşturmadığı, bilhassa bilişsel gelişimine destekleyici bir etken olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Öğrencinin ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda kendini keşfinin henüz başladığı dönemde farklı etkinliklere katılarak etkinliklerde aktif rol oynaması, kendini iyi tanıyabilmesi ve bilmesi, kendini iyi ifade edebilmesi yetisini geliştirecektir. İyi hazırlanmış bir müzik eğitimi alan öğrenci, bir grup içerisinde kendine olan özgüveni yerinde, grup etkinliklerde yer alabilen, kendi sorunlarıyla yüzleşebilen ve başarılı olma gereksinimi duyan bireylerdir (Çilden, 2001).

Araştırmanın sonucu odağında verilen öneriler şu şekildedir: Öğrencilerin GSL'lerin müzik bölümleri hakkındaki bilgiyi öğrenmeleri gereken ilk kaynak, müzik dersi dolayısıyla da müzik öğretmenidir. Müzik öğretmenleri GSL'ler hakkında bilgiyi, müzik dersi süresinden arta kalan vakitte ya da ders dışı bir ortamda verebilmektedir. Oysa, müzik dersi öğretim programı içerisine 'mesleki müzik eğitimi veren kurumları tanıyabilir' adlı bir kazanım oluşturulması hem öğrenci hem de öğretmen için gereklidir. Ayrıca oluşturulan müzik ders kitabı içerisindeki bu kazanımla ilgili ünitelerde, GSL mezuniyetinin ardından hangi üniversitelere gidilebileceği ve üniversitelerden mezun olan kişilerin hangi meslek gruplarında çalışabileceği ile ilgili ayrıntılı bilgi öğrenciye verilmelidir.

Değişen yönetmelikler ve işleyiş takibinde zorlanan müzik öğretmenlerinin öğrencilere bilgi aktarımında yaşadığı problemleri ortadan kaldırmak amaçlı, GSL'lerin işleyişi hakkında ve buldukları ildeki GSL'lerin sınav kıstasları hakkında bir bilgi kitapçığı hazırlanmalı ve okullara gönderilmelidir. Günümüzde gereken bilgiye ulaşma konusunda, en yaygın ve aktif olan araç internettir. Yapılan bilimsel çalışmalara, kitaplara, mevzuat ve yönerge gibi dokümanlara ulaşmada, günümüz kuşağındaki öğrencilerin ilk önceliği internettir. Bu sebeptendir ki, GSL'ler hakkında bilgiye ulaşmak isteyen öğrencilerin GSL'lerin resmi sitelerini ziyareti muhtemeldir. GSL'lerin internet siteleri karmaşık bilgilerden uzak bir şekilde hazırlanmalıdır. Yalın bir ifadeyle sınavların nasıl olacağından bahsedilmeli, öğretim sürecinde öğrenciyi neler beklemekte olduğunu sade bir dille anlatmalıdır. Bu şekilde hazırlanmış olan bir site, öğrencilerin bu kurumlar hakkında bilgi edinmesini kolaylaştıracaktır. Bunun oluşturulması için profesyonel bir yardım almak GSL'lerin popülaritesini arttırmakla birlikte, öğrenci başvuru sayısında artışa da vesile olacaktır. Müzik öğretmenlerinin yetenekli ve ilgili öğrencileri keşfinin ardından, veliyle iş birliğinin olumlu geçmesi, sonraki aşamada GSL'lere hazırlanma süreci olacaktır. Ortaokulların büyük çoğunluğunda herhangi bir yetenek sınavı hazırlık çalgısının bulunmaması, bu okullara yönlendirilecek öğrenciler için büyük bir engel teşkil etmektedir. Müzik öğretmenleri okul idaresinin bu konuda ayırabileceği fonu da göz önünde bulundurarak bu çalgılar konusunda istekli ve ısrarcı olmalıdırlar. Yetenekli öğrencilerin Güzel Sanatlar Liselerine yönlendirilmesinde müzik öğretmenin rolü çok büyüktür. Öğrenci yönlendirme sürecinde, okul idaresinin ve diğer branşlardaki öğretmenlerin desteğiyle, müzik öğretmenin bu konuda başarısı kaçınılmaz olacaktır. Yetenekli çocukların ailelerindeki, Güzel Sanatlar Lisesi ön yargısını kırabilmek için, okul idaresi ve diğer branşlardaki öğretmenlerle iş birliği yapılması, müzik öğretmenin işini kolaylaştıracaktır. Müzik öğretmenleri, yetenekli öğrencileri yönlendirme sürecinde tek başlarına hareket etmemeli, fikirlerini destekleyen başka alanlardaki meslektaşlarıyla iş birliği yapmalıdırlar.

GSL konusunda kız ve erkek öğrencilerin bilgi ve ilgi düzeylerinde benzerlik görülmektedir fakat, ilgi alanları doğrultusunda bir lise seçiminde, kız öğrenciler erkek öğrencilere nazaran aile etkisini daha fazla hissetmektedir. GSL'ne yönelen kız öğrenci profillerinin sosyo-kültürel olarak birbirlerine benzerliğinin var olup olmadığını saptamaya çalışan bir çalışma yapılabilir. Ayrıca öğretmenlerin yetenekli öğrencileri yetenekleri doğrultusunda yönlendirmelerinde, okul, idare ve veli iş birliğinin ne derece etkisi olduğu ve bu etkinin nasıl sonuçlar doğurduğu araştırılabilir bir konudur.

Araştırmacıların Beyanı

Araştırmacıların katkı oranı beyanı:

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çatışma beyanı:

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek ve Teşekkür:

Yazarlar, herhangi bir kurum veya kuruluştan destek almamışlardır.

Kaynakça

- Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 23-28.
- Aksu, C. (2014). Güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerine başvuran öğrenci sayılarının incelenmesi: karamsar bir tablo. *İdil Dergisi*, 13, 87-100.
- Albuz, A. (1996). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde uygulanan müzik dersinin önemi, içeriği, sorunları*. 1. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu, 28-30 Kasım, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Avcı, H. Ö., Tozar, M., Hasret, Y., Yiğit, S. ve Özdemir, E. (2019). Toplumsal cinsiyete dayalı meslek seçimi ölçeğinin geliştirilmesi- kız öğrenci formu. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45(45), 252-266.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Ankara: Pegem.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı istatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum* (28. Baskı). Ankara: Pegem.
- Dicle, H. (1997). *Güzel sanatlar liselerinin kuruluş amaçları ve bugünkü durumları*. 1. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu, 28-30 Kasım, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Erdal, G. G. (2007). *Müziğin kişisel, toplumsal, ulusal, uluslararası işlevleri üzerine*. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışma Kongresi, 10-15 Eylül, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara.
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile iş birliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 204-209.
- Kuzgun, Y. (2019). Meslek seçiminde kararsızlık. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 19(1), 217-223.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *10240233 nolu genelge, yetenek sınavı ile öğrenci alan okullara başvuru*: <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1941.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı (2018). *2017-2018 millî eğitim örgün eğitim istatistikleri*. http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=327 sayfasından erişilmiştir.
- Parlaktuna, İ. (2010). Türkiye'de cinsiyete dayalı mesleki ayrımcılığın analizi. *Ege Akademik Bakış*, 4(10), 1217-230.

- Razon, N. (1983). Meslek seçiminde aileye, okula, bireye ve topluma düşen görevler. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 35-44.
- Sivrikaya, A. H. (2010). Eğitimde çoklu zekâ kuramı. Atatürk Üniversitesi *Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 45, 123-132.
- Şen, M. E. (2004). *Bolu ili ilköğretim okullarındaki müzik öğretmenlerinin müzik alanında yetenekli öğrencilerini Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerine yönlendirme durumlarının değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Uçan, A. (1997). Güzel sanatlar liselerine öğrenci seçimi, yerleştirimi hazırlanımı ve yönlendirimi. *1. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu*, 28-30 Kasım, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum* (4. baskı). Ankara: Arkadaş Yayıncılık.
- Yazıcı, D. (2017). Müziğin insan beyni üzerindeki etkisi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 1, 88-103.

